

Perusteet valtuustoaloitteen (Saana Kuusipalo ym., 24.9.2024, Tampere) aloitevastauksen ponsiesitykseen (19.5.2025).

Liite 8. Ote Vaasan hallinto-oikeuden päätöksestä Somerolla ja Salossa 9.9.2020.

Pohjavedenottoluvan epääminen.

Vaasan hallinto-oikeuden päätös
09.09.2020 20/0062/1
Diaarinumero
01394/18/5208

Päätöksen esittely

Vaasan hallinto-oikeuden päätös koski Liikelaitos Salon Veden valitusta vesitalousasiassa. Etelä-Suomen aluehallintoviraston ympäristölupavastuualue oli myöntänyt pohjavedenottoluvan (9.10.2018 nro 154/2018/2). *Liikelaitos Salon Vesi* on hakenut lupaa pohjaveden ottamiseen yhteensä 1 000 m³/vrk kuukausikeskiarvona laskettuna Kalattomannotkon ja Kaskistonnummen pohjavedenottamoista Kaskisten pohjavesialueella Someron ja Salon kaupungeissa.

Paikalliset asukkaat ja yhteisöt valittivat päätöksestä Vaasan hallinto-oikeuteen, joka kumosi Etelä-Suomen aluehallintoviraston myöntämän vedenottoluvan suunnitellun pohjavedenoton seurauksista luonnonsuojelulain ja Natura 2000-verkoston kohteiden suojelumääräysten perusteella. Asiaa punnittiin myös yleisen edun kannalta.

Korkein hallinto-oikeus ei ottanut asiaa käsiteltäväkseen.

Ote Vaasan hallinto-oikeuden 9.9.2020 päätöksestä ss. 15-17/20

3. Luonnonsuojelulain 65 §:n 1 momentin mukaan jos hanke tai suunnitelma joko yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottaman tai verkostoon sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset.

Saman lain 66 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen taikka hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa, jos 65 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettu arviointi- ja lausuntonmenettely osoittaa hankkeen tai suunnitelman merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000- verkostoon.

Vesilain 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan lupa vesitaloushankkeelle myönnetään, jos hankkeesta yleisille tai yksityisille eduille saatava hyöty on huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin.

Liikelaitos Salon Vesi on hakenut lupaa pohjaveden ottamiseksi Kalattomannotkon ja Kaskistonnummen vedenottamoista yhteensä 1 000 m³/d kuukausikeskiarvona laskettuna. Vuonna 2008 valmistuneet vedenottamot sijaitsevat Kaskiston I-luokan pohjavesialueella. Vedenotolla on ollut määräaikainen lupa, joka on ollut voimassa 31.3.2018 saakka.

Aikaisemmissa määräaikaissä luovutuksissa on ollut lupamääräyksiä, joilla on rajoitettu vedenoton mahdollisia vaikutuksia alueen lampien pinnankorkeuteen. Hakemuksessa vedenottolupaa on haettu ilman rajoituksia lampien pinnankorkeuteen.

Alue on myös Hyyppärän 17 (20) harjualueen Natura 2000 -aluetta (FI0200010). Hakemuksen mukaan vedenotto aiheuttaa pohjaveden pintaan aleneman, joka vakiintuu välille 60–80 cm ja vähenee etäisyyden kasvaessa vedenottamoilta. Pohjavedenpinnan alenema alentaa järvien ja lampien pintaa keskimäärin noin 50–70 cm vedenottamoiden vaikutusalueella.

Hakemuksen liitteenä olevan Natura-arvioinnin (Ramboll Finland Oy 5.1.2017) mukaan hakemuksen mukainen vedenotto vaikuttaa kielteisesti luontotyyppisiin Karut kirkasvetiset järvet ja lammet sekä lähteet ja lähdesuot. Vedenoton vaikutukset kohdistuvat alueen vesistöistä pohjavesivaikutteiseen Kalattomaan, jonka osuus Karut kirkasvetiset järvet - luontotyyppin pinta- alasta Natura-alueella on 2,4 %.

Lähteet ja lähdesuot -luontotyyppiin kohdistuu vaikutuksia Lamminlähteen ja Pillistön suon alueilla, missä vaikutuksenalaisten tihkupintojen pinta-ala on 1,25 % koko luontotyyppin pinta- alasta Natura-alueella. Luontodirektiivin liitteen II lajeihin ei kohdistu heikentäviä vaikutuksia. Kokonaisuudessaan luontotyyppisiin kohdistuvien vaikutusten arvioidaan jäävän vähäisiksi tai enintään kohtalaisiksi, eivätkä vaikutukset heikenne Natura-luontotyyppien ja -lajien edustavuutta tai Natura-alueen eheyttä.

Asiassa saadun selvityksen perusteella vedenotto alentaa pohjaveden pintaa ja vähentää pohjaveden luontaista purkautumista. Pohjaveden pinnan aleneminen vaikuttaa järvien ja lähteiden vedenpintaan, järvien ja purojen virtaamaan sekä suoraan kasvillisuuteen ja luontotyyppisiin. Vaikutukset ovat jo nähtävissä aiempien lupien nojalla tapahtuneen vedenoton seurauksena ja käyvät ilmi tehdyistä kasvillisuusseurannoista.

Kuten ELY-keskuksen asiassa antamista lausunnoista ja vastineesta ilmenee, vedenotolla on haitallisia vaikutuksia alueella esiintyviin luontodirektiivin liitteen I Natura-luontotyyppisiin 3110 Karut kirkasvetiset järvet, 3160 Humuspitoiset järvet ja lammet ja 7160 Lähteet ja lähdesuot.

Aiemman luvan nojalla tapahtunut pohjavedenotto on jo vähentänyt alueen pohjavesivirtaamaa, mikä on lisännyt pohjaveden, lampien ja järvien luontaista vedenkorkeuden vaihtelua. Lisäksi luonnontilaisten lähteiden virtaamat ovat pienentyneet, ja sitä kautta vedenotto on heikentänyt useiden alueen lampien luonnontilaisuutta.

Vedenottohanke on myös heikentänyt äärimmäisen uhanalaisen taimenkannan elinmahdollisuuksia ja vähentänyt melkoisesti Pitkustajärvien ja Ison Mulkkulammin alueella vesistön ja rantakiinteistöjen soveltuvuutta virkistyskäyttöön.

Hakemuksen mukainen hanke heikentäisi siten merkittävästi niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Kun lisäksi otetaan huomioon vesilain mukaisessa intressivertailussa hankkeesta yhdyskunnan vesihuollolle saatava hyöty ja siitä aiheutuvat edunmenetykset lampien ja järvien tilaan, vesiluontotyypeille, vaelluskalakannoille, vapaa-ajanasutukselle ja yksityisille kaivoille sekä virkistyskäytölle, ei myöskään hankkeesta yleisille tai yksityisille eduille saatavan hyödyn voida arvioida olevan huomattava verrattuna siitä yleisille ja yksityisille eduille koituviin menetyksiin.

Aluehallintoviraston on siten tullut hylätä hakemus.